

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ranum Seminarium

i

Undervisningsaaret 1889—90.

Aarsberetning

af Seminarieforstander **J. C. Sørensen.**

Kjøbenhavn.

Bianco Luuos Kgl. Hof-Bogtrykkeri (F. Dreyer).

1890.

Ranum Seminarium

i

Undervisningsaaret 1889—90.

Aarsberetning

af Seminarieforstander **J. C. Sørensen.**

Kjøbenhavn.

Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri (F. Dreyer).

1890.

I. Dimissionen 1889.

I Februar f. A. havde Seminariet indstillet 23 Elever til sidste Del af Skolelærerexamen, de 4 første Dage af Maj afholdtes den skriftlige Del af Prøven for dem paa Seminariet, og i Tiden fra 15de Juli til ind i August underkastede de sig den mundtlige Del i Aarhus. 1 af dem forlod Examen og 1 bestod ikke, de øvrige 21 bestode saaledes, at 8 fik Hovedkarakteren „Meget duelig“, 8 fik „Duelig“ og 5 „Ej uduelig“. Om de enkelte Karakterer giver omstaaende Oversigt Oplysning.

Examinanderens Navne.	Examens første Afdeling i 1888. (Nr. 1, 6, 9, 15, 19 og 21 i 1887.)						
	Geografi.	Mathematik.	Naturhistorie.	Naturlære.	Religion.	Praktisk Færdighed.	Dansk Bogfærsning.
1. Andersen, Søren Christian	g.	g. +	mg. +	mg.	g.	mg. +	g. +
2. Borup, Niels Pedersen . .	mg. +	g. +	g. +	mg.	g. ÷	g. ÷	g.
3. Bøss, Christen Larsen . . .	mg.	tg.	mg.	tg.	g. +	g.	mg.
4. Claussen, Poul Leonhard .	ug.	g.	mg.	mg. +	tg. +	mg.	g. +
5. Jensen, Christen	ug.	ug.	g. +	g. +	g. +	g. +	mg. +
6. Jensen, (Brunsgaard) Jens } Christian . . . . . }	g. ÷	g. ÷	g. ÷	mg. +	g. +	g.	g.
7. Jensen, Jens Kirkgaard . .	mg. +	mg. +	mg.	mg. +	mg.	g. +	mg.
8. Jensen, Kristen Theodor .	ug.	mg. +	mg. +	ug.	mg.	g. +	mg.
9. Jensen, Niels	mg.	mg. +	g.	g.	g. +	g. +	mg.
10. Jespersen, (Rotbøll) Rasmus	g. +	mg. +	ug.	mg. +	g. +	g. +	mg.
11. Johansen, Johannes Mik- } kelsen . . . . . }	g. ÷	mg.	g.	mg. +	tg. +	tg.	tg.
12. Madsbøll, Christian Peter } Sørensen . . . . . }	mg.	g.	g. +	mg. +	g. +	g. ÷	g.
13. ¹⁾ Marcussen, Andreas Secher	ug.	g. +	mg. +	ug.	mg.	mg. +	g. +
14. Mortensen, Jens	mg. +	mg.	g. ÷	g. ÷	mg.	g. ÷	g. +
15. Nielsen, Niels Jensen . . .	mg.	mg. +	g. +	g.	g. +	g. +	g. ÷
16. Obel, Laurits Thura	g. ÷	mg.	ug.	mg. +	tg. +	g. ÷	g. +
17. Pedersen, (Gade) Mikkel } Christian . . . . . }	mg. +	mg.	g.	mg.	g.	tg. ÷	g.
18. Pedersen, Søren Christian .	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.

¹⁾ Karaktererne i 1ste Dels Fagene ere fra almindelig Forberedelsesexamen.

Examens anden Afdeling i 1889.

Udarbejdelse i Motersmaalet.	Regning.	Skrivning.	Historie.	Opdragelses- og Undervisningslære.	Tegning.	Hoved- karakter.	Points.	Sang.	Musik.	Gymnastik.	Orgelspil.
tg. +	g. ÷	mg.	mg.	g. ÷	g. +	Duelig.	155	{ mg. g. + Kan g. forestaa }		g. +	"
g. +	mg. +	g.	mg.	g. +	g. +	Duelig.	148	{ ug. mg. Kan mg. forestaa }		g. +	{ Kan forest.
g. +	ug.	mg.	g.	tg. +	tg.	Duelig.	146	{ g. ÷ tg. Kan ikke forestaa }		g. +	"
g.	g. ÷	mg.	g.	g. +	g. +	Duelig.	150	{ mg. g. ÷ Kan forestaa }		mg. +	"
g. ÷	ug.	mg.	ug.	g. +	g.	Meget duelig.	171	" "		tg.	"
tg. +	tg.	mg.	tg.	tg.	mg.	Ej uduelig.	122	{ mg. mg. Kan g. forestaa }		g. ÷	"
g. +	mg. +	mg.	mg. +	g. ÷	tg. +	Meget duelig.	168	" "		g. +	"
mg.	mg. +	mg.	ug.	g.	ug.	Meget duelig.	197	{ mg. g. + Kan g. forestaa }		mg.	"
g. ÷	mg. +	mg.	g. +	g. ÷	g.	Meget duelig.	161	{ mg. + mg. Kan mg. forestaa }		mg.	{ Kan forest.
mg.	ug.	mg.	g.	tg. ÷	g. +	Meget duelig.	175	{ ug. ug. Kan ug. forestaa }		g. +	"
g.	mg.	mg.	g. ÷	tg.	mg.	Ej uduelig.	117	{ ug. mg. + Kan mg. forestaa }		g. +	"
g.	ug.	mg.	tg. ÷	g. ÷	g. +	Duelig.	142	{ mg. + mg. Kan mg. forestaa }		tg.	"
g. +	g. ÷	mg. +	mg. +	g. ÷	mg.	Meget duelig.	191	{ ug. ug. Kan ug. forestaa }		ug.	"
g. ÷	ug.	mg.	g.	g. ÷	mg.	Duelig.	154	{ g. + g. + Kan forestaa }		mg.	"
g.	mg.	g. +	mg.	mdl.	g.	Duelig.	145	{ g. ÷ g. ÷ Kan ikke forestaa }		g. +	"
g.	g.	mg.	tg. +	g.	g. +	Duelig.	132	{ mg. g. ÷ Kan forestaa }		g. +	"
g.	g. +	mg.	tg. ÷	tg. +	mg. +	Ej uduelig.	123	{ ug. g. + Kan mg. forestaa }		g.	"
g. ÷	mg. +	mg.	g. +	tg.	g. +	Meget duelig.	173	{ mg. + mg. + Kan mg. forestaa }		g.	"

Examinandernes Navne.	Examens første Afdeling i 1888. (Nr. 1, 6, 9, 15, 19 og 21 i 1887.)						
	Geografi.	Mathematik.	Naturhistorie.	Naturlære.	Religion.	Praktisk Færdighed.	Dansk Boglæsning.
19. Petersen, Peter Larsen . .	g. +	mg. +	mg.	mg.	mg. +	g. ÷	g. +
20. Poulsen, Mikkel Christian	g.	g. +	mg.	mg.	g.	tg.	g. +
21. Viborg, Holger	mg.	tg.	mg. +	mg.	g.	tg.	g.

II. Eleverne.

Antallet af Eleverne er nu ved Skoleaarets Slutning 64, nemlig 21 i øverste Klasse, 19 i anden og 24 i nederste. I Klasserne sidde de ved Undervisningen efter deres Alder, men her anføres de i alfabetisk Orden, og efter Navnet er Fødestedet angivet.

III Klasse.

1. *Anders Nymark Christensen*, Biersted, Aalborg Amt.
2. *Johannes Berg Carsten Christensen*, Vesløs, Thisted A.
3. *Poul Leonhard Claussen*, Aalborg.
4. *Anders Janus Hald*, Æbeltoft.
5. *Frits Ferdinand Holst*, Sæby.
6. *Jens Gadegaard Jensen*, Stadil, Ringkjøbing A.
7. *Marcus Peter Jensen*, Ugilt, Hjørring A.
8. *Mads Christian Kjærsgaard*, Raasted, Randers A.
9. *Kristen Balle Kristensen*, Rom, Ringkjøbing A.
10. *Jens Madsen*, Pjedsted, Vejle A.

Examens anden Afdeling i 1889.

Udarbejdelse i Mordersmaalet.	Regning.	Skrivning.	Historie.	Opdragelses- og Undervisningslære.	Tegning.	Hoved- karakter.	Points.	Sang.	Musik.	Gymnastik.	Orgelspil.
g.	mg. +	mg.	g. +	g. ÷	g.	Meget duelig.	160	{ mg. + g. + Kan g. forestaa }		g.	"
tg.	g.	g. +	g.	mdl.	g. +	Ej uduelig.	122	{ ug. ug. Kan ug. forestaa }		mg.	"
g. ÷	mg.	g. +	g. +	tg. ÷	g.	Ej uduelig.	128	{ mg. g. + Kan g. forestaa }		mg.	"

11. *Andreas Nielsen*, Selde, Viborg A.
12. *Christian Peter Nielsen*, Ugilt, Hjørring A.
13. *Jacob Nielsen*, V. Hjermsløv, Hjørring A.
14. *Jens Christian Pedersen*, Horne, Hjørring A.
15. *Mikkel Christian Pedersen (Gade)*, Lyngs, Thisted A.
16. *Peter Esben Petersen*, Serup, Viborg A.
17. *Rasmus Peter Petersen*, Gangsted, Aarhus A.
18. *Poul Johan Poulsen*, N. Nebel, Ribe A.
19. *Christian Casper Sørensen*, Astrup, Hjørring A.
20. *Jens Tandrup*, Hørdum, Thisted A.
21. *Christian Thomsen*, Boddum, Thisted A.

II Klasse.

1. *Christen Hedegaard Christensen*, Brovst, Hjørring A.
2. *Jens Peter Christensen (Sigh)*, Ydby, Thisted A.
3. *Lars Christensen*, Thisted Landsogn.
4. *Johannes Marcus Ebbesen*, Oddense, Viborg A.
5. *Niels Christian Jensen (Thorup)*, Rødding, Viborg A.

6. *Elsenius Jespersen*, Asp, Ringkjøbing A.
7. *Gudmund Juulsgaard*, Mønsted, Viborg A.
8. *Frederik Karl Kristian Klitgaard*, Visby, Thisted A.
9. *Valdemar Emil Krogh*, Ranum, Aalborg A.
10. *Ingvard Anton Madsen*, Overlade, Aalborg A.
11. *Jens Peter Rasmussen Mygind*, Selkjær, Randers A.
12. *Christian Marius Nielsen*, Dalby, Ringkjøbing A.
13. *Jeppe Emil Nielsen*, Oved, Ribe A.
14. *Niels Nielsen*, Trustrup, Thisted A.
15. *Peder Christian Olesen*, Staby, Ringkjøbing A.
16. *Johan Pedersen*, Gjøl, Hjørring A.
17. *Peder Christian Pedersen*, Haverslev, Hjørring A.
18. *Laurits Rasmussen*, Vesterris, Viborg A.
19. *Johannes Touborg*, Torup, Thisted A.

I Klasse.

1. *Jens Peter Andersen*, Horsens, Aalborg A.
2. *Jakob Jakobsen Bjerre*, Nørlund, Ringkjøbing A.
3. *Gustav Christian Borup*, Vester Tørslev, Randers A.
4. *Christian Christensen (Bruhn)*, Hem, Randers A.
5. *Christian Julius Christensen*, Sindal Sogn, Hjørring A.
6. *Christian Martinus Christensen (Tange)*, Hundstrup S., Thisted A.
7. *Jens Christensen*, Frederikshøj, Viborg A.
8. *Niels Christian Christensen*, Ranum Aalborg A.
9. *Søren Christian Christensen*, Volsted, Aalborg A.
10. *Christen Mortensen Jensen*, Lovisendal, Hobro Sogn.
11. *Hans Jessen Jensen*, Borris S., Ringkjøbing A.
12. *Jens Christian Oluf Jensen*, Ranum, Aalborg A.
13. *Jens Krog Kristensen*, Hillerslev S., Thisted A.
14. *Kristen Sørensen Kristensen*, Kollerup S., Thisted A.
15. *Feder Christian Lauritsen*, Tørring S., Ringkjøbing A.
16. *Rasmus Madsen*, Rind S., Ringkjøbing A.
17. *Martin Mortensen*, Sindal S., Hjørring A.
18. *Niels Peter Nielsen*, Bregnet S., Randers A.

19. *Peter Møller Nielsen*, Hjørdemaal, Thisted A.
20. *Peder Ansgar Pedersen*, Svostrup S., Viborg A.
21. *Peder Sandbæk Pedersen*, Bøvling, Ringkjøbing A.
22. *Stefan Pedersen*, Hillerslev, Thisted A.
23. *Albert Sørensen*, Hørmested, Hjørring A.
24. *Søren Sørensen*, Mov, Aalborg A.

Alle Eleverne ere hjemmehørende i Jylland, de fleste i den nordligste Halvdel deraf, hvilket følgende Oversigt over, fra hvilke Amter de ere, udviser:

		III.	II.	I.	Tils.
Fra Thisted	Amt	4	5	5	= 14
— Hjørring	—	6	3	3	= 12
— Ringkjøbing	—	2	3	5	= 10
— Aalborg	—	2	2	5	= 9
— Viborg	—	2	4	2	= 8
— Randers	—	2	1	4	= 7
— Ribe	—	1	1	„	= 2
— Aarhus	—	1	„	„	= 1
— Vejle	—	1	„	„	= 1
		21	19	24	= 64.

61 ere fra Landet, 3 fra Byer. Hvilke Samfundsklasser Fædrene tilhøre, viser følgende Oversigt:

	III.	II.	I.	Tils.
Gaardmænd	8	8	9	= 25
Husmænd	3	4	8	= 15
Skolelærere	2	4	5	= 11
Indsiddere	2	„	2	= 4
Haandværkere	„	2	„	= 2
Andre Stillinger	6	1	„	= 7
	21	19	24	= 64.

De fleste af Eleverne bo i Ranum, enkelte i Brøttrup og i Vilsted. Hver har sit eget Værelse og betaler for Kost, Bolig med Seng, Kakkelovnsvarme og Rengjøring mellem 200 og 320 Kr., for et Værelse med Seng, Varme og Rengjøring men uden Kost mellem 60 til 90 Kr., alt for 1 Aar. For Middagsmad alene er der betalt 45 Øre daglig.

Skolelærersønner have fri Undervisning, andre betale 40 Kr. aarlig derfor, særlig trængende kunne dog efter Ansøgning derom til Ministeriet erholde Nedsættelse i denne Betaling til 20 Kr. for et Aar. I Finansaaret 18⁸⁹/₉₀ har der saaledes været tilstaaet 15 Elever Nedsættelse i Undervisningspengene til 20 Kr., nemlig:

- Af III Kl.: 1. A. Nielsen, 2. P. Esb. Petersen, 3. P. Joh. Poulsen, 4. A. Nymark Christensen, 5. C. P. Nielsen, 6. L. Claussen, 7. R. Petersen.
- II Kl.: 1. V. E. Krogh, 2. J. M. Madsen, 3. Mygind, 4. L. Christensen, 5. L. Rasmussen.
- I Kl.: 1. P. M. Nielsen, 2. N. C. Christensen, 3. Martin Mortensen.

Til Understøttelse af trængende Elever har der i samme Finansaar været tilstaaet Seminariet 1880 Kr., hvilket Beløb er uddelt af Ministeriet efter Indstilling fra Seminariet saaledes:

III Klasse.

1. A. Nielsen 100 Kr.
2. Kjærsgaard, 3. Esb. Petersen, 4. P. Joh. Poulsen,
- 5. Nymark Christensen og 6. C. P. Nielsen hver 80 Kr.
7. J. C. Pedersen og 8. L. Claussen hver 70 Kr.
9. R. Petersen 60 Kr.
10. M. C. Pedersen og 11. Balle Christensen hver 50 Kr.
12. A. J. Hald, 13. J. Tandrup, 14. N. C. Sørensen og
15. Kammersgaard Jensen hver 40 Kr.; i alt til øverste Klasse 960 Kr.

II Klasse.

1. Joh. Pedersen, 2. Jhs. Ebbesen og 3. Jhs. Touborg hver 70 Kr.

4. V. E. Krogh, 5. Ingvard Madsen og 6. N. C. Jensen (Thorup) hver 60 Kr.

7. N. Nielsen 50 Kr.

8. J. P. Mygind, 9. G. Juulsgaard og 10. L. Christensen hver 40 Kr.

11. Klitgaard og 12. L. Rasmussen hver 20 Kr.; i alt til anden Klasse 600 Kr.

I Klasse.

1. N. P. Nielsen og 2. N. C. Christensen hver 50 Kr.

3. K. M. Kristensen (Tange) og 4. Stefan Pedersen hver 40 Kr.

5. P. Ansg. Pedersen, 6. Jens P. Andersen og 7. C. Christensen (Bruhn) hver 30 Kr.

8. P. Møller Nielsen og 9. Martin Mortensen hver 25 Kr.; i alt til nederste Klasse 320 Kr.

Desuden have nogle af de Elever, der ere hjemmehørende i Viborg og Thisted Amter faaet Understøttelse af disse Amters Skolefond til Beløb af indtil 100 Kr. for hver.

 III. Lærerne.

Ved Udgangen af forrige Undervisningsaar laa Kapellanen, Pastor P. A. Petersen, syg, og ikke længe derefter — den 21. Juli — afgik han ved Døden. Lige et Aar i Forvejen var han kommen her til, opfyldt af Lyst til den med Stillingen forbundne Gjerning og af godt Haab om Held og Lykke dertil, men han bar vistnok allerede den Gang Spiren i sig til den Sygdom, der udviklede sig i Vinterens Løb, i Maj lagde ham paa Syge-

lejet og 2 Maaneder derefter i Graven. Saa snart afbrødes en Virksomhed, til hvilken der med Grund havde været knyttet de bedste Forventninger.

I November blev Kand. theol. P. Jhs. Jensen Medhjælper hos Forstanderen og overtog 5 af dennes ugentlige Timer paa Seminariet; og den 5te December beskikkedes han til Kapellan.

Fagfordelingen har været følgende:

1. Forstanderen har i III Kl. haft Pædagogik, kateketiske Øvelser, Troslære, Bibelhistorie og Bibelkyndighed, i II Kl. Pædagogik og i I Kl. Palæstinas Geografi	12 (17) Tim. ugtl.		
2. Lærer P. P. Smitt har haft hele Undervisningen i Sang og Musik	30	—	—
3. Lærer J. Andersen: Matematik, Naturhistorie, Naturlære og Tegning	27	—	—
4. Lærer N. Guldbrandsen: Dansk i III og II Kl., praktiske Øvelser med III Kl. og Regning i alle tre Klasser	24	—	—
5. Lærer P. Nielsen: Historie, Geografi og Skjønsskrivning gennem hele Seminariet, G. T.s Bibelhistorie i II og I Kl. samt Dansk i I Kl.	28	—	—
6. Kapellanen, Pastor P. Jhs. Jensen: Bibelforklaring i alle tre Klasser	5	—	—
7. Gymnastiklærer, Sergent F. L. O. Nielsen: Theoretisk og praktisk Gymnastik .	9	—	—

Desuden har han ledet Gymnastikundervisningen i Overlade og Vilsted Børneskoler, samt ganske besørgt den i Ranum Skole.

Antallet af de til hvert Fag anvendte ugentlige Timer viser følgende Tabel:

Fagene:	III Kl.	II Kl.	I Kl.	Tils.
1. Religion	7	3	4	14
2. Praktisk Skolegjerning	5	"	"	5
3. Bøglæsn. m. Sprogl. og Lit.	4	4	4	12
4. Udarbejdelse i Modersmaalet	3	3	2	8
5. Regning	3	2	3	8
6. Skrivning	1	2	2	5
7. Historie	3	3	3	9
8. Opdrag. og Undervisningslære	4	1	"	5
9. Geografi	"	2	2	4
10. Matematik	"	4	4	8
11. Naturhistorie	"	3	3	6
12. Naturlære	"	3	3	6
13. Tegning	2	2	2	6
14. Sang	3	3	3	9
15. Gymnastik	3	3	3	9
Klasseunderv. tils.	38	38	38	114
Desuden Musikunderv. i mindre Hold	7	6	5	18
For Lærerne tils.	45	44	43	132

I Orgelspil er desuden givet 3 Timers Undervisning om Ugen.

IV. Undervisningen.

I Aarets Løb er gennemgaaet:

1. Religion.

I Kl. Af G. T. er læst og forklaret de 3 første Kapitler af Genesis, af N. T. Matthæi Evangelium, Palæstinas Geografi er lært efter Krarup Vilstrups Lærebog og Bibelhistorien indtil Salomons Død efter L. C. Müllers „den bibelske Historie“.

II Kl. Apostlenes Gjerninger er læst og forklaret og Bibelhistorien er lært fra Saul indtil Kristi Fødsel.

III Kl. Tros- og Sædelæren er gennemgaaet med Benyttelse af Balslevs Katekismus og Skat Rørdams „den kristelige Lære“ som Lærebøger, af Bibelen er læst og forklaret: Jesajas Kap. 1—12, Johannes Evangelium og Romerbrevet, Sekternes Historie er gennemgaaet og ligeledes historiske Oplysninger om den hellige Skrift efter Skat Rørdams Lærebog derom. Der er skrevet en halv Snes Udarbejdelser over religiøse Emner, mest paa Klassen.

2. Praktisk Skolegjerning.

II Kl. To Dage om Ugen i en stor Del af Aaret.

III Kl. I 4 à 5 Timer om Ugen have Elever af denne Klasse haft Øvelser i at undervise Børn af Ranum Skole paa Seminariet i de forskellige Skolefag under Seminarielæreres Tilsyn, og i den største Del af Aaret have daglig 2 af Eleverne overværet Undervisningen i denne Skole og øvet sig deri under Læreren Tilsyn.

3. Dansk.

I Kl. Til Øvelse i Oplæsning ere følgende Bøger benyttede: Sigurd Müllers Haandbog i den danske Literatur, Borchsenius' og Winkel Horns danske Læsebog samt H. P. Holst's poetiske Læsebog. I Grammatik er gennemgaaet efter N. W. T. Bondesens „Ledetraad ved den grammatiske Undervisning i Modersmaalet“ Form- og Sætningslæren, og det gennemgaaede er indøvet ved Analyse. Der er skrevet en Stil om Ugen (Diktat, Gjenfortælling og undertiden en lettere fri Udarbejdelse):

II Kl. Efter Bondesens Grammatik er Sætnings- og Lydlæren gennemgaaet og Formlæren repeteret. Literaturhistorien er læst fra Begyndelsen til Holbergs Tidsalder, og 2 Timer om Ugen ere anvendte til Øvelse i Oplæsning og Analyse. En Stil hver Uge.

III Kl. Hele Bondesens Grammatik er repeteret, Sproglæren fremdeles indøvet ved Analyse, og Oplæsning fortsat,

Literaturhistoriens sidste Del (fra Holbergs Tidsalder til Slutningen) er gennemgaaet i Foredrag, knyttede til Sigurd Müllers Oversigt, og en Del Stile ere skrevne i Aarets Løb.

4. **Regning.**

I Kl. De 8 første Paragrafer i V. Berthelsens Regnebog samt § 10 og 11 (Ligninger af 1ste Grad) ere gennemgaaede. En Time om Ugen er benyttet til Hovedregning.

II Kl. Regneforholdene i § 9, 12, 13 og 14 i Berthelsens Regnebog ere gennemgaaede og indøvede. Ugentlig en Times Hovedregning.

III Kl. Opgaverne i § 15 og 16 i Berthelsens Regnebog samt en Del af Opgaverne, givne i de senere Aar ved Skolelærereksamen, ere regnede. Eleverne have faaet Øvelse i mundtlig at forklare de forskjellige Regneforhold i Brøk samt de almindelige Regningsarter, nærmest med Almueskolen for Øje. Hovedregning en Time om Ugen.

5. **Skrivning.**

I Kl. De latinske Bogstaver, baade enkeltvis og i Samskrift, ere indøvede. Nogen Tid er anvendt til Øvelse i Haandskrift.

II Kl. Skriveøvelser med latinske Bogstaver enkeltvis og i Samskrift, Skjønnskifts- og Haandskriftsøvelser.

III Kl. Øvelser i Skrivning baade med latinske og gotiske Bogstaver.

Carl Mortensens og Bjerrings Forskrifter ere benyttede.

6. **Historie.**

Undervisningen har været knyttet til Blochs Lærebog i Verdenshistorien for Realskoler I og II samt Thriges Nordens Historie.

I Kl. Nordens Historie er gennemgaaet til Aar 1448 og af Verdenshistorien er læst: Oldtiden.

II Kl. Danmarks Historie fra 1448 til 1766 og Sveriges til 1660, af Verdenshistorien: Middelalderen og den nyere Tid til Ludvig XIV.

III Kl. Resten af Historien er læst og derefter er der repeteret.

7. Opdragelseslære.

II Kl. Pædagogikens Historie er gennemgaaet efter S. Heegaards Fremstilling deraf.

III Kl. Kromans „Grundtræk af Sjælelæren“ og S. Heegaards „Om Opdragelse“ ere gennemgaaede.

8. Geografi.

I Kl. Danmark efter Weitemeyers „Danmarks Geografi“ og det øvrige Nordevropa samt Mellemeuropa efter Løfflers „Lærebog i Geografien“.

II Kl. Sydevropa og de fire fremmede Verdensdele efter Løfflers og Dahlbergs Lærebøger. Repetition.

Erslews større Skoleatlas er benyttet.

9. Matematik.

I Kl. Elementær Arithmetik efter Julius Petersen, og Læren om Potens efter Steens Algebra. Af begge Bøger er der foreløbig udeladt en Del, henhørende til den egentlige Tallære. Bogstavregning og Løsning af simple Ligninger er indøvet efter C. F. C. Møllers Oversættelse af Bardeys Opgaver. — Plangeometri efter Julius Petersens Lærebog, hvoraf dog mange vanskeligere Stykker og Afsnit endnu ikke ere medtagne. Opgaver efter Bogen og den tilhørende Samling.

II Kl. Resten af Steens Algebra og den i Bøgerne indeholdte Tallære er gennemgaaet og det hele repeteret. — Julius

Petersens Geometri er ogsaa læst ud og repeteret. Opgaver, især efter Steens Samling af Opgaver fra det første Examenstrin.

10. Naturhistorie.

Lærebøger: Lützens Dyrerigets Naturhistorie Nr. 2 og Vaupells „Planterigets Naturhistorie ved Grønlund“.

I Kl. Fiskene og de lavere Dyr. — Plantens Bygning i Almindelighed og de vigtigste Familier af Blomsterplanter.

II Kl. Pattedyr og Fugle, Krybdyr og Padder. — Planternes Sættning og Liv, de lavere Planter og de vigtigste fremmede Planter.

Om Sommeren er der i begge Klasser afholdt Øvelser i at bestemme Planter efter Rostrups Flora.

11. Naturlære.

I Kl. Af Karl Schmidts mindre Lærebog er læst om Magnetismen, Elektriciteten og Varmen.

II Kl. Resten af samme Lærebog er læst.

12. Tegning.

I Kl. Geometrisk Tegning og Frihaandstegning.

II Kl. Frihaandstegning.

III Kl. Projektionstegning og almindelig geometrisk Tegning. Enkelte af Eleverne have haft Frihaandstegning i Stedet for Projektionstegning.

13. Sang.

I Kl. I Begyndelsen af Skoleaaret er Tiden mest anvendt til Træffeøvelser og Skalaer. Det nødvendige af Theorien er gennemgaaet, og der er ved Indøvelse af Kanons og flerstemmige Sange arbejdet paa at bibringe Eleverne Færdighed i flerstemmig Sang. 50 Koraler og 30 Folkesange ere særlig indøvede.

II Kl. Der er fortsat med Træffeøvelser og Skalaer, ogsaa den kromatiske Skala er øvet. Der er sunget en hel Del flerstemmige Sange. 120 Koraler og 60 Folkesange ere indøvede.

III Kl. Indøvelse af det hele Pensum af Salmemelodier og Sange samt Undervisning i, hvad der i det hele vedkommer Elevernes fremtidige Virksomhed som Kirkesangere og Sanglærere, og er der da navnlig taget Hensyn til, hvad der maa kræves af disse sidste i Henhold til Sangregulativet for Almueskolerne. Til Uddannelse af Gehøret er sunget en Mængde kromatiske Øvelser efter Nodetavlen.

Til Violinspil er anvendt 5 Timer i 1ste Kl., 6 Timer i 2den og 7 Timer i 3dje Klasse om Ugen. Eleverne have været delte i Hold efter Dygtigheden, og hver har faaet 1 Times Undervisning ugentlig. 3 Elever af III Kl. have været fritagne.

I Orgelspil er der givet Undervisning 3 Timer om Ugen.

Uden for Undervisningstiden ere nogle af Eleverne blevne øvede dels i Kvartettspil og dels i Sæmmenspil med Klaver.

Sang- og Musikundervisningen inspiceredes den 21de April af Sanginspektøren.

14. Gymnastik.

Efter Amsincks Lærebog i Gymnastik er der undervist baade theoretisk og praktisk 3 Timer ugentlig i hver Klasse, og Eleverne i ældste Klasse have haft Øvelse i at undervise i dette Fag.

Gymnastikundervisningen inspiceredes den 21de April af Gymnastikinspektøren.

V. Regnskabet.

(Finansaaret 18⁹⁹/₀₀).

Indtægt.

1.	Beholdning fra forrige Aar	810	Kr.	92	Øre.
2.	Undervisningspenge af Eleverne . . .	2120	—	„	—
3.	Tilskud fra Seminariefonden	14400	—	„	—
	Tilsammen . . .	17330	Kr.	92	Øre.

Udgift:

1.	Lønninger	7845	Kr.	04	Øre.
2 a.	Honorarer	1736	—	66	—
	b. Lønningstillæg	1551	—	„	—
3.	Pensioner	952	—	27	—
4.	Understøttelse til trængende Elever .	1880	—	„	—
5.	Bibliotheket og vidensk. Appar. . . .	659	—	74	—
6 a.	Bygningernes Vedligeholdelse	299	—	56	—
	b. Inventariets Vedligeholdelse	399	—	37	—
7.	Brændsel og Belysning	347	—	98	—
8.	Skatter og Afgifter	31	—	81	—
9.	Forskjellige Udgifter	98	—	34	—
10.	Extraordinære Udgifter	71	—	60	—
11.	Indbetaling til Finanshovedkassen . .	54	—	96	—

Tilsammen . . . 15928 Kr. 33 Øre.

Indtægten tilsammen . . . 17330 — 92 —

Beholdningen 1 April 1890 . . . 1402 Kr. 59 Øre.

VI. Forskjelligt.

Seminarieret har i Aarets Løb modtaget følgende Gaver:

Fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

- a) Sophus Müller: Ordning af Danmarks Oldsager i Stenalderen.

- b) C. G. Joh. Petersen: Det videnskabelige Udbytte af Kanonbaaden Hauchs Togter i de danske Farvande 1883—86, I Del med 7 Kort i 2 Hefter.
- c) Bidrag till Sveriges officiella statistik. Undervisningsvæsenet. 1882—83.
- d) Aarsberetning og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek af Chr. Bruun. III B. 13 H.
- e) Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold 1556—60, udgivne ved C. F. Bricka. 2. Halvdel 1888.
- f) 34 Beretninger om de lærde Skoler i 1889.
- g) Zoologia danica af Schiødt, 1, 2 og 3 H. Billeder med Text.

Fra Universitetet:

- h) Samling af de for Universitetets Legater gjældende Bestemmelser, udgivet af Konsistoriet.

Fra Samfundet for den danske Literaturs Fremme:

- i) Fr. Barfod: Den danske Kiempebog. 1860.
- k) Chr. Bruun: Frederik Rostgaards Levnet. 1879.
- l) — Samfundet til den danske Literaturs Fremme 1827—77.
- m) Grundtvig og Ingemann, Brevvexling 1821—59 af Sv. Grundtvig. 1882.
- n) Holberg: Nicolai Klimii iter subteraneum. 1866.
- o) — Mindre poetiske Skrifter, udgivne af Liebenberg 1866.
- p) Fr. Winkel Horn: Nordiske Heltesagaer. 1876.
- q) A. D. Jørgensen: Georg Zoëga, et Mindeskrift. 1881.
- r) N. M. Petersen: Samlede Afhandlinger, 4 D., 1870—74.
- s) C. Rosenberg: Nordboernes Aandsliv, 3 Bd., 1878—80.
- t) P. M. Stolpe: Dagspressen i Danmark, 4 Bd., 1878—82.
- u) J. L. Ussing: N. L. Høyens Levned, I—II. 1870.

Fra Skolelærer H. V. S. Schmidt i Dvergetved ved Frederikshavn:

- v) Ægyptiske, græske og danske Oldsager.

Fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har Seminariet end videre modtaget:

- a) Instrux for Gymnastikinspektøren, dat. 17 Okt. 1889.
- b) Anbefaling for følgende Undervisningsapparater:
  1. Attrup: Kortfattet Orgelskole,
  2. — Modulationer for Orgel,
  3. — Modulationer i Form af korte Præludier,
  4. — 20 Præludier (Op. 10), 20 Præludier (Op. 15) og 40 Præludier,
  5. Jastrau: 30 Modulationer.

I September Maaned foretog Seminariet en Tur paa 2 Dage til Bulbjærg og Svinkløv.

VII. Dimissionen 1890.

Den skriftlige Del af Dimissionsexamen d. A. blev afholdt paa Seminariet den 1ste, 3dje, 5te og 6te Maj d. A. for de af Seminariet indstillede 21 Elever samt 14 Privatister. Opgaverne vare:

1. Religion: En Overvejelse af Herrens Ord: Vorder snilde som Slinger og enfoldige som Duer (Matth. 10, 16). (3 Timer.)

2. Dansk Stil: En Sammenholdelse af Landmandens og Sømændens daglige Liv tillige med en Paavisning af dettes forskjellige Indvirkning paa den personlige Udvikling. (3 Timer.)

3. Pædagogik: Hvilke pædagogiske Tanker har Comenius fremsat? Hvor vidt ere disse Tanker vedblivende sande, og hvor vidt er vort nuværende Skolevæsen i Overensstemmelse med dem? (3 Timer.)

4. Kateketisk Disposition: Matth. 22, 15—22
(Skattens Mynt). (2 Timer.)

5. Regning. a. Regneopgave Nr. 1. (3 Timer.)
A sender en Ladning Rug til Norge, nemlig 635 Tdr. 2 Skpr. 2 Fdkr. kjøbt til en Pris af 34 Kr. $13\frac{1}{3}$ Ø. for 2 Tdr. 5 Skpr. $1\frac{1}{3}$ Fdk., samt et andet Parti, hvoraf $\frac{1}{3}$ er kjøbt for 12,35, Resten for 12,20 Kr. pr. Tønde. Omkostningerne ved Indladningen ere 320 Kr. 92 Ø., og efter at der i Fragt er betalt 80 Ø. pr. Tønde og i Assurance $2\frac{6}{7}$ pCt. af Indkjøbspris med Fragt for begge Partier, er A's hele Udgift 16,000 Kr.

I. Af hvor mange Tønder bestod det andet Parti?

Kornet, som ved Opmaalingen i Norge viser sig at være svundet 1 Td. $2\frac{1}{2}$ Skp., sælges ved en Kommissionær B. Af Salgsprisen gaar der i Omkostninger 210 Kr., og af den Sum, der er tilbage, skal B have $3\frac{1}{3}$ pCt. og endvidere 20 pCt. af det, den overstiger 15 Kr. pr. Tønde. Naar A og B ved Handelen tjente lige meget, saa spørges:

II. Til hvad Pris solgte B 1 Tønde?

III. Hvor stor blev hvers Fortjeneste?

(Besvarelsen maa ved hver Opgave gives saa udførlig, at Fremgangsmaaden tydeligt ses.)

Til Opgave Nr. 2 maa medbringes en Logarithmetavle.

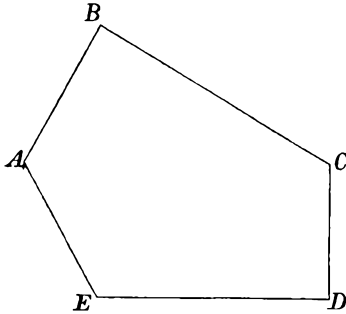
b. Regneopgave Nr. 2. (2 Timer.) Der graves en cylindrisk Brønd med Diameter = $10\frac{1}{2}$ Fod. For hver Kubikfod i den første Fods Dybde betales Gravningen med en vis Pris; i den næste Fods Dybde betales 7 pCt. mere, og fremdeles for hver følgende Fod gives et Tillæg af 7 pCt. af den foregaaende Fods Pris pr. Kubikfod.

I. Hvor dyb er Brønden, hvis hver Kubikfod i den første Fods Dybde er betalt med $5\frac{1}{3}$ Ø., og Gravningen i alt har kostet 189 Kr. $35\frac{2}{5}$ Ø.?

II. Hvis Brønden er 21 Fod dyb, og dens Gravning har kostet 172 Kr. $68\frac{9}{10}$ Ø., hvor meget er da betalt for 1 Kubikfod i den første Fods Dybde?

(π regnes = $\frac{2}{7}$.)

c. Regneopgave Nr. 3. (2 Timer.)

I ovenstaaende Figur $ABCDE$ er $AB = AE = 18\sqrt{3}$ Fod, $\angle A = \angle E = 120^\circ$, $\angle B = \angle D = 90^\circ$. Diagonalerne AC og BE danne en ret Vinkel med hinanden.

I. Hele Arealet søges.

II. Hvis Figür'en ved en Linie, parallel med CD , skal deles i 2 Dele, hvoraf den, der indeholder $\angle A$, skal forholde sig til den anden som 17 til 16, hvor lang bliver da denne Linie?

(De enkelte Beregninger udføres med de irrationale Størrelser, som forekomme, og kun de endelige Resultater angives, for saa vidt de ere irrationale, med 2 Decimaler.)

6. Skrivning. Store og smaa latinske og danske Bogstaver. Af Regneopgave Nr. 1 skrives: De tre første Linier med latinske, de fire næste Linier med danske Bogstaver. (2 Timer.)

7. Geometrisk Tegning.

a _____ b

I en (punkteret) Cirkel med Radius lig ab indskrives en regelmæssig (med fuld, tyk Linie trukken) Ottekant, hvis mindste Radier punkteres, medens hver af dennes Sider gjøres til Side i en udenfor Ottekanten liggende regelmæssig (punkteret) Femkant, hvis Diagonaler trækkes (med fuld, tyk Linie). Tillige tegnes med hver af Ottekantens Vinkelspidser som Centrum en Cirkel

med Radius lig en af Femkantens Diagonaler (hver anden af disse Cirkler trækkes med fuld, tynd Linie, hver anden punkteres). (4 Timer.)

8. Enten Frihaandstegning: En Kontur efter et forelagt Gibsornament, eller

Projektionstegning:

a _____ b

Et regelmæssigt Ssided Prisme, hvis Grundflades Kant er ab , og hvis Sidekant er $4ab$, staar paa den vandrette Billedplan. Det deles i 2 Dele ved en Plan, der er vinkelret paa den lodrette Billedplan, gaar gennem Midtpunktet af den Linie, der forbinder de to Ottekanter Centrere, og danner 45° med den vandrette Billedplan. De to derved fremkomne Legemer tegnes derpaa hvilende paa den vandrette Billedplan, det ene paa sin længste Sideflade, det andet paa Snittet, men begge saaledes, at ingen Kant i den hvilende Flade er parallel med Grundlinien (Projektionsaxen). De usynlige Kanter punkteres. (4 Timer.)

Optagelsesprøven agtes i Aar afholdt den 19de og 20de August.

Tillæg.

Oversigt over, hvad der kræves for at optages paa Seminariet.

Den, der for at uddannes til Lærer vil optages som Elev paa et af de kongelige Seminarier, maa forevise:

1. **Døbeattest** som Bevis for, at han er fyldt sit 17de Aar. Seminariets Direktion kan dog paa Indstilling af vedkommende Seminarieforstander meddele Aldersbevilling, naar den paagjældende ikke mangler over 2 Aar i den angivne Alder.
  2. **Koppentest.**
  3. **Konfirmationsattest.**
- } Skudsmaalsbog kan, hvis denne haves, benyttes i Stedet for særlige Attester.
4. **Lægentest** for, at han ikke lider af nogen Sygdom, der gjør ham uskikket til at udføre Lærergjerning.
  5. **Attest** fra en Lærer om, at han i mindst 1 Aar som Hjælper har deltaget i *Undervisningen i en Skole*, og at han har vist Anlæg til Skolegjerning samt iøvrigt udvist godt sædeligt Forhold. Dette Vidnesbyrd bekræftes tillige af Sognepræsten paa det Sted, hvor Aspiranten har deltaget i Skolegjerning; hvis han har bestyret en Skole paa egen Haand, f. Ex. under Vakance, en Biskole, Vinterskole eller lign., er det nok, at Præsten som vedkommende Skolekommissions Formand udsteder Attesten. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet kan, naar særlige Omstændigheder tale derfor, tilstaa en Nedsættelse af Tiden til kun at omfatte et halvt Aar. (Denne Attest kræves ikke af de enkelte, som optages uden at ville uddannes til Lærere).

6. Om det af vedkommende Seminarieforstander forlanges, **Kautionsbevis** for, at Undervisningspengene ville blive betalte i rette Tid (Skolelærersønner ere fritagne for at betale Undervisningspenge).

Han maa end videre underkaste sig en *Optagelsesprøve*, og, dersom han ønsker at indtræde i yngste Klasse, kræves der:

1. i **Religionskundskab**, at han med egne Ord skal kunne fortælle de vigtigste bibelske Historier og gjøre Rede for de kristelige Hovedlærdomme samt være nøje bekendt med Skriftstederne i Balslevs Lærebog og kunne Luthers lille Katekismus. (Det anbefales at læse en mindre Bibelhistorie i det hele og desuden et særligt Afsnit efter en større Bog.)
2. i **Dansk**, at han skal kunne læse rent og flydende og uden betydelige Sprogfejl kunne skrive efter Diktat. Det anbefales, at han beffitter sig paa en ren, kraftig smuk Udtale af Sproget med rigtig Betoning, gennem praktisk Indøvelse lærer at kjende de forskjellige Ordklasser, Sætninger og Hovedtrækkene af Sprogets Formlære, samt faar Øvelse i skriftlig Fremstilling af noget nøje bekendt.
3. i **Historie**, at han har Kjendskab til Fædrelandets Historie efter en kortfattet Lærebog, og det er ønskeligt, at han desuden er godt hjemme i et eller andet særligt Afsnit (det behøver ikke at være den ældre Historie).
4. i **Jordbeskrivelse**, at han har almindeligt Begreb om Jordklodens geografiske Forhold med Brug af Landkort, om de naturlige og politiske Forhold i de evropæiske Lande samt Asien og Afrika (særlig de Lande, der udgjorde Skuepladsen for Oldtidens Verdenshistorie) efter en mindre Lærebog og har et nøjere Kjendskab til Fædrelandets Geografi.
5. **Skrivning**, at han skal kunne skrive en god, tydelig Haand.
6. i **Regning**, at han foruden at være fuldstændig sikker i den store Tabel har Færdighed i de fire Regningsarter med hele og brudne Tal, i Reguladetri eller Forholdsregning

samt de simple Procentforhold, alt anvendt paa lettere, indklædte Opgaver.

7. har Anlæg for **Sang** og **Musik**. Det er ønskeligt, at han alt ved Optagelsen paa Seminariet kan synge Skalaer, nogle lette Koraler og Folkesange samt har Kjendskab til Begyndelsesgrundene i Violin- og Orgelspil. Den, der mangler al musikalsk Begavelse, skal dog kunne optages, naar der enten er Plads ledig, eller hans Fortrin i andre Retninger skjønnes at opveje denne Mangel.

Af de enkelte, der, uden at ville uddannes til Lærere, kunne optages for at gennemgaa Seminariets to yngste Klasser, kræves den samme Optagelsesprøve undtagen i Sang og Musik.

I det hele bemærkes, at der ved Optagelsen i yngste Klasse ses mere paa Modenheden og paa den Maade, hvorpaa vedkommende formaar at gjøre Rede for, hvad han har søgt at tilegne sig, samt paa, om han skjønnes under sin Forberedelse at være bleven undervist paa en forstandig Maade, end paa, om han har lært disse eller hine Bøger i dette eller hint Omfang. Det betragtes som meget ønskeligt, at Aspiranten har noget Kjendskab til Verdenshistoriens mest fremtrædende Personer og Begivenheder efter en fragmentarisk Fremstilling, og at han, hvad det matematiske angaar, har noget Begreb om negative Talværdier, om Bogstavregning inden for de fire Regningsarter samt et saadant foreløbigt Kjendskab til Geometri, som ad Anskuelsens Vej kan opnaas ved Bøger, som Steens „Hovedformerne i Rummet“ eller Møllers „Læren om Rumstørrelser“. Dog kræves der ikke aflagt Prøve i disse Fag, med mindre vedkommende selv ønsker det.

Til ovenstaaende Fortegnelse over, hvad der kræves for at komme i 1ste Klasse, hvilken Fortegnelse under 11te Juli 1879 er approberet af Ministeriet til Brug for samtlige kongelige Seminarier, kan føjes, at der, for at en Aspirant kan komme i

2den Klasse, kræves en Prøve, som svarer til, hvad der i de forskjellige Fag er gennemgaaet i Seminariets yngste Klasse; for at han kan optages i 3dje Klasse kræves, dels at han har taget første Del af Skolelærerexamen med et tilfredsstillende Udfald, dels at han bestaar en Optagelsesprøve i de øvrige Undervisningsfag, som svarer til det i Seminariets to yngste Klasser gennemgaaede; særlig gjælder dette naturligvis Religion, Dansk (med Stil), Historie og Regning.

Den Forbindelse, der hidtil har været imellem almindelig Forberedelsesexamen og Skolelærerexamen i Følge Anordn. af 30. Aug. 1881 Post 10, er nu hævet ved kgl. Resolution af 20. April 1888, der bestemmer, at de, der tage alm. Forberedelsesexamen efter 15. Juli 1888, ikke kunne overføre Karaktererne derfra til Skolelærerexamen, og at de, der have bestaaet Forberedelsesexamen inden dette Tidspunkt, sidste Gang kunne faa Karakterer overførte til Skolelærerexamen 1891.

